

AMCHAM RÖVID ÁLLÁSFOGLALÁS (POSITION BRIEF, X. SZÁM)

A KUTATÁS-FEJLESZTÉS ÉS INNOVÁCIÓ MINT A MAGYAR VERSENYKÉPESSÉG PILLÉRE

2012. MÁRCIUS

Az AmCham főbb ajánlásai:

Versenyképes adózás:

- Hosszú távra rögzített adószabályok.
- A K+F működési költségeit csökkentő adókedvezmények.
- Munkáltatói járuléklaplán.
- Lehetőség a K+F tevékenységek előminősítésére; kötelező érvénnyel a NAV számára.
- A 2010-es gyógyszeripari K+F adókedvezmények fenntartása.
- Az innovációs járulék fokozatos megszüntetése.

Hatékony pályázati rendszer:

- A kontraproduktív létszám- és az árbevétel kötelezettségek törlése valamennyi K+F pályázatból.
- Globális K+F kompetenciaközpontok létrehozását segítő konstrukciók.
- A pályázati bürokrácia drasztikus csökkentése.

Innovatív KKV-k:

- Stabil és kiszámítható környezet, amely vonzza a kockázati tőkét.
- Speciális megoldások fiatal innovatív "gazelláknak".
- A szabadalmi eljárások drasztikus gyorsítása.

Színvonalas szakember utánpótlás:

- A szakképzési hozzájárulás szabad felhasználhatóvá tétele egyetemeken speciális műszaki és informatikus képzéseire.
- A nyelvi képzés, a problémamegoldásra összpontosító gondolkodás és a kreatív képességek erősítése, és a természettudományos tárgyak arányának növelése az alsóbb fokú iskolákban.

Előszó – A gazdasági fejlődés motorja a technológiai innováció

A sikeres kutatás-fejlesztés eredménye többnyire egy innováció, magyarul egy olyan új ötlet, eszköz vagy módszer, amely egy társadalmi igényt kielégítő új termékben ölt testet. Napjainkban a fejlett gazdaságok fejlődésének motorjává egyértelműen a kutatás-fejlesztés és a műszaki haladás, végső soron a technológiai innováció vált. Emiatt alapvető szempont, hogy a magánszektor képes legyen önálló kutatás-fejlesztést folytatni és innovatív termékeket létrehozni úgy, hogy az innováció tartalmát ezen társadalmi, más szóval piaci mozgatórugók határozzák meg és ne az állami támogatás előírásaihoz legyenek kénytelenek azt szabni. A vállalatok számára a kutatás-fejlesztés természetesen rengeteg kockázattal jár. Sokszor előfordul, hogy a magas költségek ellenére nem eredményez új tudományos ismereteket, szabadalmaztatható megoldást, vagy működőképes és jövedelmező terméket. Néha a szabályozások nehezítik meg egy-egy új termék bevezetését (gondoljunk csak a 10 éves klinikai próbákra az új gyógyszer hatóanyagok esetében). Arra is számtalan példát látunk, hogy a nagy erőfeszítéssel kifejlesztett új terméket hamar hamisítani kezdik. Végül pedig manapság a műszaki haladás olyan mértékben felgyorsult, hogy az új technológiák legnagyobb bizonytalansági tényezőjét valójában a még újabb technológiák jelentik¹. Nem okozhat tehát meglepetést, hogy a vállalatok a költségek és a kockázatok csökkentésében érdekeltek. A Magyarország versenyképességét meghatározó tényezők közül a kutatás-fejlesztés törvényi és szabályozási feltételei ezért különös jelentőséggel bírnak hazánk fenntartható gazdasági fejlődését illetően. Prosperáló ipari kutatás-fejlesztéshez és innovációhoz a vállalkozásoknak kiszámítható, korrekt és érthető szabályozásra van szüksége. Az Amerikai Kereskedelmi Kamara Innovációs Munkacsoportja által elkészített Rövid Állásfoglalásban összefoglaljuk azokat a legfontosabb kérdéseket, amelyekkel véleményünk szerint szükséges foglalkozni annak érdekében, hogy Magyarország vonzó befektetési céllországgá váljék ezen a területen. Állásfoglalásunkban már sikerrel bizonyított nemzetközi példák alapján konkrét javaslatokat is teszünk e kérdések rendezésére. Hisszük, hogy javaslataink megvalósításával megduplázódhat hazánk kutatás-fejlesztésre költött ráfordítása. Állásfoglalásunk ugyan nem támaszkodhat hatástanulmányokra, de az abban foglaltak a tagvállalataink sokéves széleskörű nemzetközi tapasztalatán nyugszanak. Köszönöm a Munkacsoport tagjainak, hogy gondolataikkal hozzájárultak ehhez a munkához. Különösen dr. Márkus Csabának, a Deloitte K+F Üzletága igazgatójának és Dr. Budai Juditnak, a Szecskey Ügyvédi Iroda partnerének tartozunk hálával azért a fáradhatatlan szakmai támogatásért, ami az Állásfoglalásunk létrejöttét lehetővé tette.

Dr. Reich Lajos
elnök, AmCham Innovációs Munkacsoport

Az AmCham Innovációs Munkacsoportja 2011-ben azzal a céllal alakult, hogy rávilágítson a kutatás-fejlesztés és innováció szerepére hazánk hosszú távú versenyképességében, előmozdítsa a magyar nemzeti össztermékhez való hozzájárulásának megismertetését és növelését, valamint ösztönözze a kulcsfontosságú területeken való gyors és hatékony előrelépést. Tagjait jelentős nemzetközi kutatás-fejlesztési tapasztalattal rendelkező cégek delegálják: Cisco Systems, Deloitte, Erős Ügyvédi Iroda / Squire Sanders (US) LLP, Flextronics International, Finext Startup, GE Healthcare, GE Lighting, Genetic Immunity, Hárskúti Megújuló Energia Központ, iEurope Capital, Intel, Microsoft, NI Hungary, Pfizer, Szecskey Ügyvédi Iroda.

Az Állásfoglalás adózással és pályázatokkal kapcsolatos fejezetei főbb részeinek elkészítését a Deloitte szakemberei koordinálták. A Deloitte név az Egyesült Királyságban "company limited by guarantee" formában alapított Deloitte Touche Tohmatsu Limited társaságra és tagvállalatainak hálózatára utal, melyek mindegyike önálló, egymástól elkülönülő jogi személy (www.deloitte.hu). A Deloitte számos iparágban nyújt könyvvizsgálati, adó, vezetési, pénzügyi, kockázatkezelési és jogi szolgáltatásokat állami és magáncégek részére egyaránt. Több mint 150 országban jelen lévő hálózatán keresztül a Deloitte megközelítőleg 170 000 szakértője világszerte, ugyanakkora helyi igényeknek megfelelő szakutudással felvértezve áll ügyfelei rendelkezésére világszerte.

Preambulum

Az AmCham Rövid Állásfoglalásának 2011. decemberi elkészültét követően Magyarország kormánya több olyan intézkedést fogantatosított, illetve tervet mutatott be a befektetőknek, amelyek előnyös, ugyanakkor kedvezőtlen irányban is lényegesen befolyásolhatják hazánk K+F kilátásait. Úgy érezzük, hogy Állásfoglalásunk előszavában érdemes röviden reflektálni ezekre.

A korábbi javaslatunkkal összhangban örömmel tapasztaltuk, hogy 2012. februárjától az SZTNH felhatalmazást kapott a K+F tevékenységeknek a vállalkozások kérelme alapján való minősítésére, amely kötelező érvénnyel bír a NAV számára. Fontosnak tartjuk, hogy a megfelelő technikai tudással rendelkező szakemberek a hivatal rendelkezésére álljanak annak érdekében, hogy ez az előminősítés ténylegesen ösztönözze a vállalati K+F ráfordítások növelését.

Kiemelkedő sikerként értékeljük az informatikus, természettudományos és mérnökképzés államilag támogatott keretszámainak jelentős megemelését. A K+F csak megfelelő szakembergárda megléte esetén fejlődhet. A tény, hogy e három területen idéntől már 31000 hallgató tanulhat a korábbi 21000-rel szemben, komoly segítséget jelent a tehetség utánpótlás hosszú távú folyamatosságának biztosítása érdekében.

E nagyobb létszám azonban leghamarabb 2-5 év múlva végzi el az egyetemet. Ezért azt szorgalmazzuk, hogy a szakképzési hozzájárulást a jelentősebb K+F központok az igényeik szerinti egyetemi képzés finanszírozására teljes egészében használhassák. Sajnos azonban a kormány friss döntése értelmében e forrást a vállalkozásoknak ezután a költségvetésbe kell befizetniük. Ez nagy veszteség a K+F-nek, mert így e speciális szakembereket igénylő terület utánpótlásának javítására a vállalkozások elvesztettek egy hatékony eszközt.

A kormány egy másik friss döntése szerint 2012-től a vállalkozások a K+F költségeiket az innovációs járulékból nem írhatják le. A tervek szerint a kieső kedvezményt a valós K+F kapacitást fenntartó vállalkozások pályázatok útján pótolhatják. Bár elismerjük és támogatjuk a kormányzat azon szándékát, hogy az innovációs járulék leírása körüli helyzet tisztuljon és az esetleges visszaélésekre lehetőséget adó kiskapuk bezáródjanak, de véleményünk szerint önmagában ez a döntés a vállalkozások versenyképességét hosszú távon nem javítja, ráadásul komoly bizonytalanságot szül. A majdani pályázatokon nyertes vállalkozások szűk csoportjának nettó pozíciója is legfeljebb csak semleges marad, miközben új forrás vagy megoldás nem kerül a rendszerbe. E pályázatokat ráadásul ellehetetlenítheti, ha a rendelkezésre bocsátott költségvetési forrás túl alacsony, vagy, ha a K+F pályázati támogatások fejében a GOP-hoz hasonlóan az állam létszámfenntartási kötelezettségeket vár el, ami a mai világgazdasági helyzetben versenyképtelen feltétel.

Hangsúlyozzuk, hogy véleményünk szerint a K+F befektetések jelentősebb élénkítésére és nagyszámú új munkahely teremtésére az alábbiakban megfogalmazott ajánlásaink megvalósulása esetén látunk esélyt.

I. A vállalati szektor bevonásával megduplázódhat Magyarország K+F ráfordítása

Az Európai Unió már az évezred elején felismerte, hogy az EU tagállamok – és az Európai Unió egésze – tartós versenyképességének egyik motorja a magas hozzáadott értékű, tudásalapú gazdaság megteremtése. Nem véletlen, hogy az EU – és az OECD – országok szinte kivétel nélkül növelték GDP arányos K+F ráfordításukat az elmúlt években, és erősítették a vállalatok számára vonzó K+F környezet feltételrendszerét.

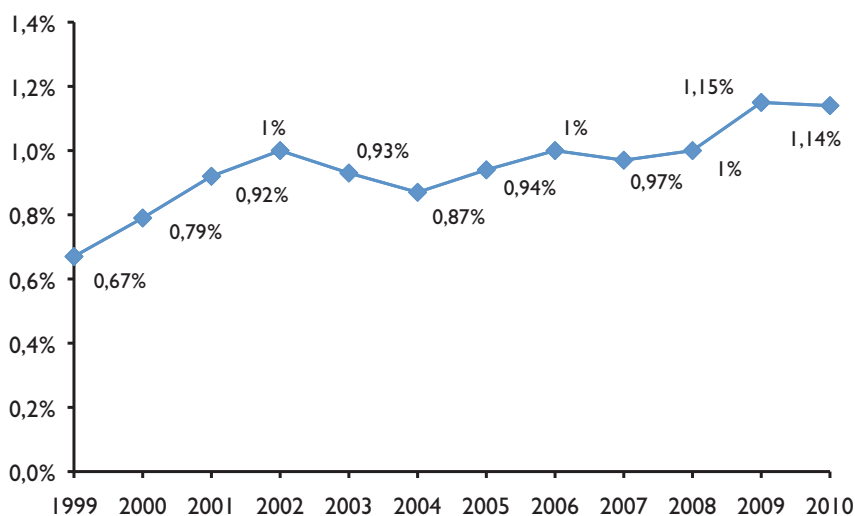
Amellett, hogy a K+F központok a munkahelyteremtésben közvetlen szerepet is játszanak, Magyarország a kutatás-fejlesztés ösztönzésére támaszkodva erősítheti a felzárkózást az EU és a világ más, sikeres tudásalapú gazdaságaihoz; ezáltal megalapozva egy tartósan versenyképes és magas hozzáadott értékű munkahelyteremtésen alapuló gazdaságpolitikát.

**A kutatás-fejlesztés
ösztönzésére
támaszkodva
erősíthetjük a
felzárkózást**

A kutatás-fejlesztési és innovációs (K+F+I) politikából hosszú éveken át hiányzott a különböző részterületeket (ösztönző-rendszer, oktatás, stb.) összehangoló egységes szakmai koncepció, a tudatosan kialakított szabályozási környezet, a világos célrendszer és a megvalósítás megfelelő eszköztára. Ezt tetőzi a folyamatosan, néha év közben is többször változó, így kiszámíthatatlan szabályozási környezet. Nem véletlen tehát, hogy a K+F ráfordítások mértéke az elmúlt évtizedben a GDP 1%-ának környékén mozgott, miközben még egyértelmű növekedési tendenciáról sem beszélhetünk.

A K+F ráfordítások mértéke az elmúlt évtizedben a GDP 1%-ának környékén stagnált

1. ábra:
A kutatás-fejlesztés ráfordításai Magyarországon 1999-2010 között a bruttó hazai termék (GDP) százalékában (forrás: KSH)

A közelmúltban meghatározott kormányzati célkitűzés azonban világosan megfogalmazza az elkövetkező évtized célját a K+F területén: „...Magyarország a kutatás-fejlesztési ráfordítások szintjének a bruttó hazai termék 1,8 százalékra történő növelését kívánja elérni 2020-ig, úgy, hogy a teljes ráfordítási szinten belül a vállalati ráfordítások aránya tovább növekedjen...²¹”. A GDP arányos K+F ráfordítások megduplázása az elmúlt évtized ráfordításait látva bátor és előremutató célkitűzésnek tűnik.

A cél a GDP arányos K+F ráfordítások minimum megduplázása

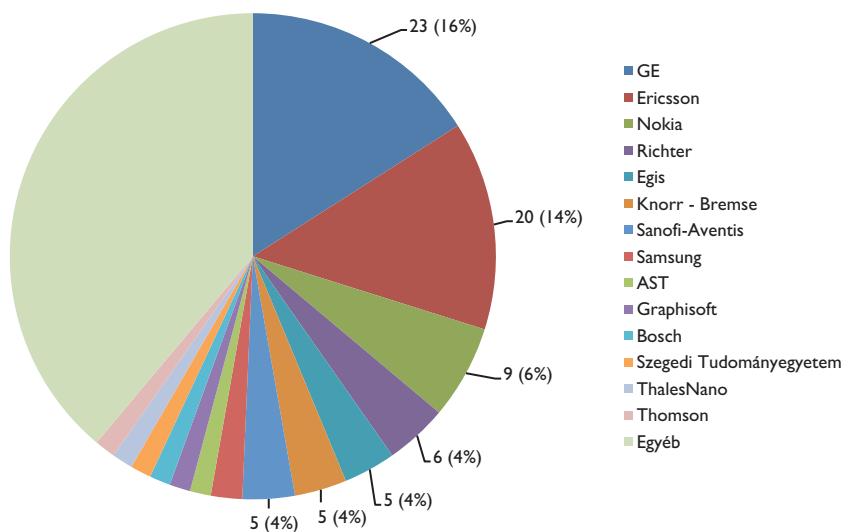
Jelzésértékű, hogy ennek a növekedésnek a motorja – a kormányzat szerint is – a vállalati K+F ráfordítások növekedése lenne. A vállalati K+F ráfordítások növeléséhez azonban fontos számba venni, hogy a vállalatok milyen feltételrendszer mellett tudják elképzelni a K+F ráfordításaik növelését azt megelőzően, hogy a Kormány a Nemzeti Reform Programban meghatározott stratégiai, jogalkotási és intézményrendszeri lépéseket megtenné.

A rendelkezésre álló 10 év azt feltételezi, hogy a K+F ráfordítások növelését elősegítő tényezők közül elsősorban azokra kell összpontosítani, amelyekben az elkövetkező 2-4 évben érdemi változások érhetőek el, és amelyek ily módon jelentősen hozzájárulhatnak az 1,8%-os cél eléréséhez.

Azokra a tényezőkre kell összpontosítani, amelyekben gyorsan érhetőek el érdemi változások

Az innovatív termékek legnagyobb felvevőpiaca, az Egyesült Államok szabadalmi hivatala (USPTO) 2011-ben 146 olyan szabadalmat ítelt meg, amelynek legalább egy magyar feltalálója volt. A 146 szabadalom harmada mindössze két világcég magyar leányvállalatától a GE-től és az Ericssontól származott; de a felének is csak hét nagyvállalat alkalmazottja volt a feltalálója: az említett GE-n és Ericsson-on kívül a Nokia, a Knorr-Bremse, a Richter, az Egis, és a Sanofi-Aventis.

2. ábra:
Az Egyesült Államokban 2011-ben bejegyzett
„magyar szabadalmak” megoszlása (forrás: USPTO)

De nemcsak Magyarországon, hanem a világon mindenütt ma a K+F tevékenység döntő hányada multinacionális cégek K+F+I központjaihoz kapcsolódik. Ezek a központok a feldolgozóipari beruházásokhoz hasonlóan a munkafolyamatok egy részét helyi egyetemi intézményektől (pl. gyógyszerek klinikai próbái) vagy innovatív KKV-ktől (pl. szoftvertesztelés) rendelik meg, így egyfajta kompetenciahálózatot hoznak létre a központ körül. A nagyobb K+F+I beruházások közvetlen munkahelyteremtésén túl tehát a multiplikátor hatás miatt közvetett módon számos további kapcsolódó munkahely is létrejön. **Javasljuk** ezért, **hogy a Kormány indítson konzultációs programot annak érdekében, hogy a világ száz legnagyobb K+F költségvetésével rendelkező cége közül minél több döntsön magyarországi K+F központ létrehozásáról.**

A K+F tevékenység döntő hányada multinacionális cégek K+F+I központjaihoz kapcsolódik

II. Melyek a vállalati K+F központok helyszínválasztásának szempontjai?

Számos nemzetközi összehasonlítás jelent meg arra vonatkozóan, hogy a multinacionális cégek kutatási és fejlesztési központjainak helyszínválasztását milyen tényezők befolyásolják³:

- Hosszútávon kiszámítható és stabil szabályozási környezet;
- Magasan kvalifikált K+F kutatók száma és az oktatási intézményekből a folyamatos utánpótlás biztosítása;
- Egyetemi és más vállalati együttműködések, azaz a helyi tudományos és technológiai közösséghez való hozzáférés lehetősége;
- A fogyasztói piac közelsége, mérete és dinamikája;
- A termelés közelsége;
- A K+F költségek nagysága és a változás tendenciája;
- Támogatások és adókedvezmények hozzáférhetősége, átláthatósága és mértéke;
- Szabadalmi és szerzői jogvédelmi szabályok kidolgozottsága és kikényszeríthetősége.

III. Miért hasznos Magyarországnak a K+F szabályozó és támogatási rendszer átalakítása?

Felmerülhet a kérdés, hogy miért van szükség a multinacionális cégek K+F tevékenységeinek, illetve kutatási és/vagy fejlesztési központjainak Magyarországra vonzásának?

Az elmúlt évek szakirodalmi és tapasztalati erre a kérdésre több meggyőző bizonyítékot szolgáltat:

1. Számos kutatási és fejlesztési tevékenység – jellegénél, méreténél és komplexitásánál fogva – elsősorban a nemzeti piacra fókuszáló vállalkozások, illetve kis- és középvállalatok számára nem lehetséges, így a kutatási és fejlesztési tevékenységbe történő bekapcsolódás egyetlen lehetősége a multinacionális cégek általi K+F tevékenység letelepítése. A kérdés tehát nem csak az, hogy folyik-e és milyen mértékű K+F tevékenység egy adott országban, de legalább ennyire fontos, hogy a K+F tevékenység mennyire előremutató, milyen ágazatokban történik, a létrehozott innovációk milyen eséllyel jelennek meg a világpiacon, és ily módon tartósan mennyiben fog hozzájárulni az adott ország tartós versenyképességének növeléséhez. **A K+F tevékenység mértéke mellett tehát annak jellege, minősége és a versenyképességre gyakorolt hatása is meghatározó. Szükséges tehát annak vizsgálata is, hogy Magyarország mely ágazatokban, és milyen jellegű K+F projektek esetében lehet igazán sikeres.**

A K+F tevékenység mértéke, minősége és versenyképességre gyakorolt hatása meghatározó

2. Tapasztalatok szerint a multinacionális cégek **K+F tevékenysége esetében erőteljesen érvényesül az ún. helyi tudástranszfer**. Miként a magyar kis- és középvállalatok autóiipari beszállítói státuszának (esetleg nemzetközi beszállítói státusz elnyerésének) előfeltétele a multinacionális autógyártók magyarországi megtelepedése és folyamatos fejlesztései néhány hazai vállalatot leszámítva a KKV-k K+F tevékenységére is egyértelműen ösztönzően hat az ágazatukban meghatározó multinacionális cégekkel történő együttműködés. **A nemzetközi jelentőségű nagyvállalati K+F kompetenciaközpontok létrehozása ezért a velük együttműködő innovatív KKV-kon keresztül egyfajta multiplikátor hatás által további munkahelyeket teremt.**

A nagyvállalati K+F kompetencia-központok létrehozása multiplikátor hatás által további munkahelyeket teremt

3. A multinacionális cégek K+F tevékenységeinek más országokba történő át- vagy kihelyezése az elmúlt években fokozódott, amelyet – gyakran a költségoptimalizáció miatt – a közelmúlt gazdasági válsága is erősített. **Jelenleg is vannak olyan multinacionális cégek, amelyek az európai K+F központjaik konszolidációját tervezik, azaz egy vagy néhány országba kívánják koncentrálni K+F tevékenységüket, és a célországok között Magyarország is szerepel.**

A multinacionális cégek K+F befektetései Magyarországon is megvalósulhatnak

4. A multinacionális cégek K+F központjainak letelepítéséért folyó országok közötti verseny erősödik; **számos meghatározó európai és Európán kívüli ország tervezi K+F ösztönző (támogatási és adókedvezményes) rendszer bevezetését vagy jelentős módosítását:**

- **Franciaország** néhány évvel ezelőtt a nagyvállalati döntéshozatali szempontokat figyelembe véve jelentősen átalakította a K+F adókedvezmények rendszerét, és immár számos Magyarországon is működő multinacionális cég egyes K+F tevékenységeit Franciaországban végzi⁴. Franciaország egyúttal az OECD országok között néhány év alatt az amerikai cégek számára különösen vonzó szerkezetű K+F adókedvezmények mértékét illetően az első helyre került.
- **Lengyelország** – ahol jelenleg érdemi K+F adókedvezmény még nincs – a közelmúltban elvégzett széles körű felmérés alapján erőteljesen fontolgatja a lehető legkedvezőbb K+F adókedvezmény rendszer bevezetését.
- **Németország** – ahol a K+F pályázati támogatások már eddig is jelentősek voltak – vizsgálja a K+F adókedvezmények bevezetését.
- **Csehország** folyamatosan javítja K+F adókedvezményeinek rendszerét.
- Az EU, illetve az OECD országok között a GDP arányos K+F ráfordításokat illetően az élbolyba tartozó **Finnország** is fontolgatja a K+F adókedvezményei vonzóbbá tételét.

Amennyiben Magyarország nem kíván lemaradni, lényeges módosításokat kellene megfontolni

Számos ország tehát felmérte, átlátta és kiszámította a K+F támogatási és adókedvezményes szabályozás vonzóbbá tételének számszerűsített hatásait, és amennyiben Magyarország a K+F tevékenységekért folyó versenyben nem kíván lemaradni, a K+F támogatási- és adókedvezmény-rendszerében lényeges módosításokat lenne szükséges megfontolni.

IV. Hogyan tehetők globálisan versenyképesé a magyarországi kutatás-fejlesztés adókedvezményei?

A K+F adó- és adóalap kedvezmények köre széleskörű Magyarországon, de a kedvezmények relatíve tág köre önmagában nem feltétlenül biztosítja a jól működő és vonzó rendszer létét, amelyhez kapcsolódó javaslatunk az alábbiak:

1. **Javasoljuk a K+F tevékenységekhez kapcsolódó adóösztönzők** két pillére alapozott **diverzifikációját**. Javasoljuk, hogy – párhuzamosan fenntartva a jelenlegi szabályozást is úgy a saját K+F tevékenység, mint a megrendelt K+F szolgáltatások költségének társasági adóalapból való levonhatóságának lehetőségét illetően – a vállalkozás döntése alapján a saját K+F költségeknél **a kedvezmény** ne csak az adózás utáni eredményt javíthassa, hanem **a közvetlen működési költséget csökkenthesse úgy, hogy a K+F költségek egy meghatározott százaléka legyen levonható a társasági adóból**. Ha a vállalkozásnak a tárgyévben nincs vagy kicsi a nyeresége, **a kedvezmény igénybevétele legyen átvihető a következő három évre**. Javaslatunk hangsúlyos eleme, hogy ha a vállalkozás ez idő alatt nem tudja teljes mértékben leírni az adókedvezményt, **az állam a harmadik évben mindenképpen térítse vissza** azt. Így tehát a kedvezményt, mint várható biztos bevételt a vállalkozás a közvetlen K+F költséghelyre már a tárgyévben elhatárolhatja, csökkentve az adott K+F tevékenység adott tárgyévi költségét. Ezáltal a kedvezmény függetlenné válik az adózástól, ezért a US GAAP és IFRS⁵ irányelvei szerint adózás előtt, a közvetlen költséghelyen könyvelendő. Javasoljuk, hogy **a fiatal innovatív KKV-k a kedvezményhez ne három év múlva, hanem már az adott tárgyévben jussanak hozzá**, így segítve a fejlesztés és piacosítás időszakában a likviditásuk megőrzését.

A kétpilléres diverzifikációt célzó **javaslatunk eredménye** a régió, az EU és **a világ egyik legkedvezőbb szabályozása lenne**, így biztosítva a magyar gazdaság szereplőinek mind az önálló, mind a nemzetközi folyamatokba beágyazva végzett K+F tevékenységének versenyképességét.

Javaslatunk eredménye a világ egyik legkedvezőbb szabályozása lenne

Javaslatunk előnye, hogy

- a nagyvállalati K+F beruházási döntéseket hazánk számára kedvezően befolyásolja,
- a nyereséggel még nem rendelkező fiatal innovatív KKV-k számára a jelenlegi rendszernél jóval kedvezőbb;
- segíti a kereskedelmi tevékenységet nem folytató önálló K+F kompetenciaközpontok létrejöttét;
- a megrendelt K+F szolgáltatások esetében nem veszélyezteti az eddigi K+F kedvezményrendszerre alapozó beruházások versenyképességét.

2. **Javasoljuk, hogy** a külön adókkal sújtott, ugyanakkor húzó ágazatként aposztrofált gyógyszeriparban a 2010-re eredetileg érvényes szabályok szerint **kerüljön fenntartásra a K+F költségek külön adókból való levonhatósága**. Félő, hogy a levonhatóság megszüntetése miatt az érintett vállalatok K+F beruházásokról szóló kalkulációi érvényüket veszítik, megkérdőjelezvén a hazánkba telepített gyógyszeripari K+F kapacitások egy részének fenntartását is. Ez járulékos kárként akár több milliárd forintnyi plusz forrás eltűnését is eredményezheti a gyógyszerkutatásban részt vevő akadémiai, egyetemi és klinikai hálózatokból és a kedvezmények visszamenőleges megszüntetése nem erősíti a jogbiztonságról alkotott képet sem.

Javasoljuk a munkáltatói társadalombiztosítási járulékra egy célszerűen megválasztott plafon bevezetését

3. A K+F tevékenység egyik legnagyobb költségtétele a magasan képzett munkavállalók bérköltsége, amely korlátozhatja a megfelelő számú és tapasztalatú K+F munkavállaló alkalmazását. **Javasoljuk** ezért a K+F munkavállalók (beleértve a szoftver- és hardverfejlesztők) foglalkoztatása érdekében **a munkáltatói társadalombiztosítási járulékra egy célszerűen megválasztott plafon bevezetését**. Ez nemcsak a magas bérköltséggel járó K+F munkahelyek létrehozását, hanem regionális vagy globális vállalati központok Magyarországra telepítését is segítené. **Megítélésünk szerint ez a kedvezmény összhangba hozható az EU állami támogatási szabályaival is.**

4. **Kérjük a K+F+I fogalomrendszerének egységesítését és egyértelművé tételét** a K+F szereplők bevonásával a Frascati kézikönyv⁶ alapján, a K+F tevékenységek későbbi minősítéséből adódó bizonytalanságok és ellentmondások kiszűrése érdekében. Ennek járulékos előnye, hogy enyhítheti a NAV utólagos felülvizsgálatától és így az adókockázattól tartó vállalkozások saját K+F elszámolásának feleslegesen eltúlzott „öncenzuráját”. Így az az egyébként meglévő K+F aktivitás is beszámíthatóvá válik hazánk GDP-hez mért teljes K+F teljesítményébe, ezáltal közvetlenül is segítve az 1,8%-os GDP arányos K+F ráfordítás célkitűzésének megvalósítását.
5. Amennyiben a fogalomrendszer egységesítése és egyértelműsítése után is marad kétséges eset, külföldi példák alapján támogatjuk, hogy jogszabály rögzítse, hogy a Nemzetgazdasági Minisztérium által kijelölt, megfelelő szaktudással és tapasztalattal bíró osztály, szerv vagy intézmény, **a K+F adókedvezmények igénybe vétele során legyen jogosult a hozzá forduló vállalkozások számára állásfoglalást adni arról, hogy egy adott tevékenység K+F-nek minősül-e.** Ugyanez a jogszabály rögzítse, hogy a felelős hatóság milyen **eljárás** keretében és milyen **határidővel** kell, hogy válaszoljon a megkeresésekre, és amennyiben egy meghatározott időn belül (pl. 30 nap) a vállalkozás nem kap választ, úgy az legyen elfogadottnak (pozitív minősítésűnek) tekinthető a közigazgatási szerv hallgatására irányadó közigazgatási jogszabályok szerint. Továbbá e felelős hatóság **állásfoglalása legyen kötelező a Nemzeti Adó- és Vámhivatalra** nézve (Ezen javaslatokra tekintettel külön üdvözljük a február 1-vel hatályba lépett Kormányrendeletet, amely a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalát felruházta a fent javasolt jogkörrel, és amely remélhetően hatékony és gyors ügyintézésrel fogja megfelelő szaktudással mellett ellátni a K+F tevékenységek minősítését.).

Támogatjuk olyan szerv kijelölését, amely jogosult állást foglalni a tevékenységek K+F minősítéséről

V. Hogyan tehetőek lényegesen hatékonyabbá hazánk kutatás-fejlesztési pályázata?

A K+F pályázati rendszer áttekintése és az AmCham Innovációs Munkacsoport tagvállalatainak gyakorlati tapasztalata alapján az alábbi javaslatokat fogalmazzuk meg:

1. A K+F tevékenység folyamatos ösztönzésének feltétele az átlátható, előrelátható támogatási rendszer megléte. **A rövid, néhány hónapig elérhető, korlátozott költségvetésű kiírások helyett célszerűbb lenne átfogó, hosszú távon is tervezhető forrásokat rendelkezésre bocsátani, akár az EU által társfinanszírozott és a tisztán hazai finanszírozású konstrukciók összehangolásával.** Az új K+F pályázatok odaítélésénél pedig legyen előny a vállalkozás által korábban sikeresen – piaci termék és szolgáltatás bevezetésével – lezárt projekt.
2. A kutatási és fejlesztési projektekhez nyújtott támogatásokra vonatkozó európai uniós szabályozás K+F projekt támogatás esetén – amennyiben a tagállam egyáltalán az európai uniós szabályozáson túlmenően kötelezettségvállalást vár el – nem határozza meg, hogy milyen típusú vállalkozások várhatóak el a kedvezményezettektől. Ennek alapján annak meghatározása is a tagállam döntése, hogy alapvetően a K+F folyamatok ösztönzésére, nagyvállalatok esetén K+F kompetenciaközpontoknak az adott országba/régióba telepítésére koncentrál-e, vagy a regionális beruházási támogatások mintájára egyéb, időnként a K+F tevékenységből szervesen nem következő kötelezettségvállalásokat is kiköt-e a támogathatóság feltételeként.

Célszerűbb lenne átfogó, hosszú távon is tervezhető forrásokat rendelkezésre bocsátani

Javasoljuk, hogy a K+F támogatások fókuszában maguk a K+F projektek és folyamatok, és ne a sokkal inkább beruházási projektekhez kapcsolható elvárások álljanak. Magyarországon a K+F-et támogató pályázati konstrukciók esetén gyakoriak a többlet létszámra vagy többlet árbevételre vonatkozóan elvárt kötelezettségvállalások. Ezek a K+F projektek jellegéből adódóan gyakran nehezen teljesíthetők.

Árbevétel-vállalás esetén ennek egyrészt az az oka, hogy **a K+F projektek a K+F kockázataiból adódóan nem mindig vezetnek az előzetesen elvárt eredményre, így egyáltalán nem, vagy nem a pályázati kiírás által elvárt határidőn belül keletkezik árbevétel.** A K+F projekt ezekben az esetekben is

A legfontosabb, hogy a projektek Magyarországon valósuljanak meg

lezárul ugyan a megfelelő képzettségű kutatói állomány bevonásával, a kapcsolódó költségek is felmerülnek, és a projekt a későbbiekben jellemzően további fejlesztések alapjául szolgál, azonban a kiírás által elvárt vállalások nem mindig teljesülhetnek. Fontos az ilyen forgatókönyvek kezelése esetén, hogy a pályázó számára kínálkozzanak a támogatás visszafizetési kötelezettségén kívül más lehetőségek is, és akár elegendő legyen a támogatással beszerzett eszközpark fenntartása az EU által szabályozott módon.

A K+F tevékenységet legnagyobb volumenben folytató nagyvállalatoknál emellett gyakran **előfordul, hogy a K+F tevékenység hasznosítására egy másik – jellemzően csoporton belüli – jogi személy vállalkozik, így bár sikeresen lezárul egy projekt, a megvalósítási időszak alatt a gyártásból származó árbevétel egy másik társaságnál jelentkezik.** A K+F szempontjából véleményünk szerint **a legfontosabb, hogy magának a projektnek a megvalósítására Magyarországon kerüljön sor,** ami hozzájárul az itt képzett kutatóállomány megtartásához és fejlődéséhez, és amennyiben az üzleti terv, ezen belül is az árbevétel, mint szempont bekerül az értékelési rendszerbe, az sokkal inkább többletpontért választható kötelezettségvállalás lehessen.

A K+F projektekhez kapcsolódó többlet- vagy hosszú távú továbbfoglalkoztatási kötelezettség is gyakran okoz nehézségeket. **A K+F projektekre – amennyiben nem egy folyamatosan működő fejlesztőcsoportról van szó - gyakran projekt jelleggel állnak fel csapatok,** amelyek összetétele (mind a közvetlen foglalkoztatottak, mind a konzorciumi partnerek, alvállalkozók szempontjából) időben gyakran változik annak tükrében, hogy milyen projektről van szó, továbbá, hogy folyamatosan fenntartható legyen a vállalati innováció. A K+F projektek hatékonyságát és megvalósítását ebből adódóan sokkal inkább a projekt-, mint a folyamatszemlélet támogatja, hiszen az innováció feltétele a gyors alkalmazkodóképesség. Ennek megfelelően a túl specifikus működési keretben meghatározott (pl. egy adott gazdasági társaság vagy változtathatatlan összetételű konzorcium) **létszám bővítéssel és -fenntartással kapcsolatos hosszú távú vállalások megkövetelése kedvezőtlen hatást gyakorolhat** az innovációs folyamatokra és készségekre, végeredményben pedig a **munkahelyteremtésre** is.

Az innováció feltétele a gyors alkalmazkodóképesség

3. Javasoljuk a közfinanszírozású támogatással megvalósuló K+F+I projektek nyilvántartását és a tudományos és szakmai együttműködés, valamint az ipari hasznosítás elősegítése céljából a NIH honlapjáról elérhető két adatbázis felhasználóbarát ötvözését (<https://nkr.info.omikk.bme.hu>, https://regiszter.nekifut.hu/ki_kereses/results). Javasoljuk, hogy az adatbázisban bármilyen kutatás elhelyezhető legyen, azzal, hogy az adatszolgáltatót frissítési kötelezettség terhelje. Egyúttal javasoljuk az adatbázis népszerűsítését, hogy a közfinanszírozású és magánfinanszírozású piaci szereplők egymásra találását megkönnyítse. Az adatbázis felhasználóbarát kialakításához célszerű tanulmányozni az Európai Bizottság által 2004-ben létrehozott CONVERIS adatbázist (www.healthcompetence.eu), vagy a technológiai beruházásokban sikeres európai régiókban már bevezetett online innovációs platform modelleket (például Spanyolország Galícia tartományának adatbázisát a [www.vindeira.org/index.php/en-GB/la-plataforma-mainmenu-79.html](http://www.vindeira.org/index.php/en-GB/la-plataforma-mainmenu-79) címen).

4. A K+F projektek esetén különösen fontos a pályázatokhoz kapcsolódó adminisztrációs terhek csökkentése. A túl gyakori jelentéstételi és dokumentációs kötelezettség a fő tevékenységtől von el erőforrásokat, ami nagyvállalatoknak még csak-csak kezelhető, de fiatal innovatív KKV-k számára lehetetlenné teszi a pályázati támogatások igénybe vételét. **Javasoljuk ezért a jelentéstételi elvárások optimalizálását** az alábbi módon:

a. Általános bürokráciacsökkentés:

- A jelenlegi pályázati rendszerben a cégeknek több száz oldalas dokumentumokat kell összeállítani, amelyeket a Magyar Gazdaságfejlesztési Központnak (MAG Zrt.) és más közreműködő szervezeteknek feltehetően nincs is megfelelő kapacitása feldolgozni, miközben munkatársaival gyakorlatilag lényegében nincs lehetőség

Fontos a pályázatokhoz kapcsolódó adminisztrációs terhek csökkentése

személyes kapcsolatfelvételre. Javasoljuk, hogy ehelyett – japán és számos nyugat-európai minta alapján – a pályázati beadvány terjedelme legfeljebb 10-20 oldalas lehessen és e pályázatok alapján egy előzetes szűrést követően szóbeli meghallgatás során egy szakértő bizottság döntsön a pályázat sorsáról.

- Javasoljuk, hogy szabályzatban határozzák meg a támogatások felhasználásának ellenőrzési szabályait. Ezt tegyék nyilvánossá, hogy a kedvezményezettek felkészülhessenek és maradéktalanul megfelelhessenek az elvárásoknak.
- A projektek végrehajtása során keletkezett minden egyes számla hiteles másolatának kézzel aláírt és lepecsételt példányának bekérése helyett javasoljuk – az adóbevallás mintájára – az összesített elszámolás elfogadását és szűrőpróbaszerű ellenőrzések bevezetését.
- A több telephellyel / üzletággal rendelkező nagyvállalatok esetén biztosítandó a telephelyek szerinti pályázás és adatnyilvántartás.

b. Adózási környezet adminisztrációjának csökkentésére vonatkozó indítványok:

- A köztartozás-mentességi adatbázis elfogadása esetén elkerülendő, hogy a nullás igazolást minden egyes elszámolási kérelem beadásánál le kelljen kérni.
- Az elektronikus aláírás bevezetésével lehetővé tenni a dokumentumcsomagok elektronikus benyújtását (legalább a kisebb, egyszerűbb kifizetési kérelmek esetén), a mérhetetlen mennyiségű papír aláírási kötelezettség helyett.
- Javasoljuk a szakképzési hozzájárulás befizetésének elektronikus adatbázisban történő nyilvántartását, tekintettel arra, hogy ezt a cégeknek utólagosan kell megfizetni, viszont a kifizetési kérelmek esetén mindig problémát jelent az aktuális időszak egyenlegének bemutatása.
- Az adótípusonkénti nyilatkozat elektronikus elfogadása a köztartozás-mentességi adatbázissal összekapcsolva gyors és egyértelmű képet adna a cég be- és kifizetéseiről.

c. Humánügyvitel:

- Mérlegelendő, hogy a munkáltatói kifizetéseknél, amennyiben a bérszámfejtést a cég kiszervezi, az egyszerűsítés végett a bérszámfejtő által kibocsájtott kifizetést igazoló dokumentum mellett elegendő legyen a két cég közötti általános keretszerződés, amely tartalmazza a kifizetésre vonatkozó rendelkezéseket. Így a bérszámfejtő cég dokumentumai mellett már nem kellene külön céges bankszámlakivonatokat is mellékelni.
- Az adott esetben rendelkezésre álló óra-nyilvántartási rendszer elfogadása, hogy a projekten dolgozó mérnököknek ne kelljen több különböző időnyilvántartást vezetni és nyomon követni felesleges adminisztrációs terhet generálva miközben a kormány célja éppen az adminisztrációs terhek csökkentése.

d. Egyéb adminisztratív ügyvitel:

- Jelenleg minden pályázathoz szükséges az összes céges dokumentumot, inkasszó jogot benyújtani. Véleményünk szerint elég lenne a hatályos módosításokat, illetve az adott üzletági aláírókat benyújtani, hiszen az ezen felül lévő összes céges adat már a pályázató rendelkezésre áll.
- Fontosnak tartjuk az NFÜ - MAG ZRt. esetében a projekt partneri rendszert úgy átalakítani, hogy előzetes elbírálásra és/vagy egyeztetésre sor kerülhessen a projektet érintő minden területről (pl.: kommunikáció, kifizetési kérelem, előrehaladási jegyzőkönyv).
- A hiánypótlások és dokumentumok internet alapú hozzáférhetőségének kialakítása, a hatékonyabb, gyorsabb információcsere és adatszolgáltatás megvalósítása érdekében. Ennek alapjai most is léteznek, hiszen léteznek jelszóval védett kommunikációs web-felületek (pl.: EMIR (Egységes Monitoring Információs Rendszer) és Ügyfélkapu).
- Mind az államnak, mind a cégeknek nagy könnyebbség lenne egy egyszerűsített pályázattal rendszer bevezetése azoknál a cégeknél, amelyek nem először pályáznak, így megspórolható a támogatás alatti szerződés és típusmódosítási kérelmek beadása és elbírálása.

A pályázati beadvány terjedelme legfeljebb 10-20 oldalas lehessen

Tegyék nyilvánossá a támogatások felhasználásának ellenőrzési szabályait

Lehetővé kell tenni a dokumentumcsomagok elektronikus benyújtását

Átlátható és objektív értékelési szempontrendszerre van szükség

Vonzó lenne egy globális jelentőségű K+F kompetencia-központokat segítő konstrukció

5. Az EU által társfinanszírozott támogatásoknál már jellemzően kialakult gyakorlat mintájára fontos lenne, hogy **kellőképpen átlátható és objektív legyen az értékelés szempontrendszere minden hazai kiírás esetén is. Fontos a szakmai bírálatra bevont értékelők függetlenségének a biztosítása is.**
6. **A GOP/KMOP Tudomány – Innováció Programjához tartozó minden pályázatban javasoljuk elismerni a szoftverfejlesztést, mint kutatás-fejlesztési tevékenységet.** A kifejezetten az innovatív KKV-knek szóló GOP 1.3.1 pályázatban például nem részesülhet támogatásban az a projekt, amelynek eredménye kizárólag egy szoftver, ami főleg az utóbbi idők sikeres szoftveres innovációi fényében legalábbis indokolatlan. **A szoftverfejlesztéshez szükséges infrastruktúra elemeket szintén fontos megjelölni az elszámolható költségek között** – nyilván kizárólag a konkrét K+F munkafolyamatokhoz dokumentáltan szükséges berendezések legyenek elszámolhatók.
7. **Konzorciumi projektek helyett szükséges lenne az alvállalkozói konstrukcióban** – KKV-k és felsőoktatási intézmények, kutatóhelyek bevonásával – **megvalósított projektek támogathatóságát biztosítani.** Ez operatív és technikai-adminisztrációs szinten könnyíti meg a projektmegvalósítás folyamatát, miközben tartalmilag ugyanolyan értékű együttműködést generál.
8. **Vonzó megoldás lenne a globális jelentőségű K+F kompetencia-központok kialakítását segítő konstrukciók kialakítása is,** amelynek keretében nem kisebb projektek, hanem komplex központok megvalósításához, Magyarországra vonzásához legyenek források folyamatosan elérhetők.

VI. Hogyan tehető vonzóbbá hazánk szabadalmi rendszere?

A K+F tevékenységet befolyásolhatja a szabadalmi oltalomszerzés időtartama és díja, a magyarországi szabadalombitorlás elleni igényérvényesítés hatékonysága, továbbá a szolgálati találmány feltalálóiit megillető díjazás szabályozása.

A szellemi alkotások magyarországi szabályozása megfelel a TRIPS Egyezmény⁷ és a jelenlegi közösségi szabályozás (Jogérvényesítési Irányelv) követelményeinek. A javaslatétel során figyelembe vesszük, hogy a multinacionális cégek gyakorlatában az iparjogvédelmi tevékenységet centralizáltan intézik, függetlenül attól, hogy a K+F tevékenységre különböző országokban kerül sor. Az oltalomszerzés tekintetében a bejelentő érdeke, hogy a lajstromozásra mielőbb sor kerüljön. Ezt indokolja, hogy az oltalom megadásáig a magyarországi bitorlókval szemben nem tud fellépni. A közzététellel keletkező ideiglenes oltalom alapján ugyan indítható bitorlási per, de a pert felfüggesztik az oltalom megadásáig. A lajstromozás elhúzódása következtében nem ismert, hogy milyen ütköző szabadalmakkal kell számolni. A közzététellel ismertté válik a bejelentés, de csak a lajstromozást követően derül ki, hogy a szabadalmat milyen oltalmi körrel adják meg, ami a vállalkozások számára bizonytalanságot okoz. A vállalkozások, különösen a nemzetközi piaci sikerre törvő vállalkozások, nemcsak a magyarországi szabadalom megszerzésére törekednek, hanem európai szabadalmi bejelentést is tesznek és/vagy PCT (Patent Cooperation Treaty) eljárást is kezdeményeznek (azonos elsőbbséggel). Hangsúlyozandó, hogy az EU tagállamok tekintetében jelentős változás várható a szabadalmi rendszerben a megerősített együttműködésre épülő egységes szabadalom bevezetése miatt. A szabadalom eddig nemzeti oltalmat biztosított (az európai szabadalom is nemzeti bejelentések "csokrára" esik szét), a jövőben lehetőség lesz egységes szabadalmi oltalom megszerzésére a megerősített együttműködésben részes államokban. A magyarországi elsődleges bejelentés így érvényesíthető az egész Európai Unióra is.

A magyarországi alapbejelentés benyújtását motiválhatja, ha a díj alacsonyabb és/vagy az eljárás sokkal gyorsabb lenne, mint például EPO (European Patent Organisation), USPTO (United States Patent and Trademark Office) vagy más szabadalmi bejelentések esetén. Magyarországon az oltalomszerzés időtartama jelenleg azonban általában 6-8 év. Más szabadalmi hivataloknál is gyakori a jelentős ügghátralék, például az EPO és USPTO

lajstromozás időtartama általában minimum 3-4 év. **Annak érdekében, hogy a magyarországi elsődleges bejelentés a vállalkozások számára vonzó legyen, javasoljuk** – a leggyorsabb hivatalok (koreai 1 év, svéd 2 év) mintája alapján – a **lajstromozás időtartamát 1-2 évre rövidíteni, ami csökkenti a K+F tevékenység egyik bizonytalansági tényezőjét, különösen a fiatal innovatív KKV-k esetén.**

A szabadalmi és szerzői jogi jogérvényesítés (pl. szerzői jogi oltalom alatt álló szoftver jogosulatlan felhasználása esetén) – és az egyazon magatartás elleni versenyjogi (tiszteességtelen piaci magatartás, üzleti titok megsértése, jellegbitorlás) fellépés – hatékonyságának növelése érdekében javasoljuk, hogy több jogalapon (szellemi tulajdonvédelem és tisztességtelen verseny együtt) meginduló perekben legyen lehetőség arra, hogy egyetlen bíróság előtt lehessen eljárni. Jelenleg a Fővárosi Törvényszék iparjogvédelmi tanácsa kizárólagos illetékességgel rendelkezik az iparjogvédelmi jogok bitorlásával kapcsolatos ügyeket tárgyalni. Ezen ügytípusban azonban gyakran előfordul, hogy a jogosult igényét kénytelen egyéb, szerzői jogi illetve versenyjogi jogsértésre is alapozni, amire a sikeres fellépés érdekében szüksége lehet, ha az alperes közben a szóban forgó szabadalom megsemmisítését kéri a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalától. A szerzői, illetve versenyjogi igények elbírálása viszont a törvényszékek hatáskörébe tartozik (a Fővárosi Törvényszéknek tehát ezeken nincs kizárólagos illetékessége), így az illetékességet elsődlegesen az alperes székhelye határozza meg. Ebből következően, ha legalább az alperes székhelye nem Budapesten van, a Fővárosi Törvényszék nem tudja egyidejűleg elbírálni az egyazon magatartáshoz kapcsolódó versenyjogi és a szerzői jogi igényt, továbbá amennyiben a jogsértést több, Budapesten kívüli székhellyel rendelkező alperes követi el, nem lehet egyazon eljárásban az igényt érvényesíteni. **A szerzői jogi és versenyjogi jogsértések elleni fellépés hatékonyságának növelése érdekében – figyelemmel a pergazdaságossági szempontokra – javasoljuk, hogy a Fővárosi Törvényszék rendelkezzen illetékességgel arra, hogy az iparjogvédelmi igény mellett egy eljárásban bírálja el a versenyjogi (Tpvt. 2.§-7.§) és a szerzői jogi igényt is.**

Javaslatunk előnye, hogy a további igény elbírálása nem eredményezi a Fővárosi Törvényszék ügyszámának növekedését, hiszen az az iparjogvédelmi jogvitás ügyben már eleve eljár. További szempont, hogy így elkerülhető, hogy lényegében azonos ügyben egyidejűleg és párhuzamosan különböző bíróságok járjanak el. Az eltérő bíróságok kellő tapasztalat hiányában nem kellően megalapozott és ráadásul eltérő döntéseket hozhatnak, míg a Fővárosi Törvényszéknél már nagyon jelentős szakértelem halmozódott fel az egyes speciális szellemi tulajdon védelmi ügyekben.

Ezen túlmenően a szerzői jogi és szabadalmi jogérvényesítés hatékonyságával kapcsolatban az AmCham Innovációs Munkacsoport támogatja az AmCham „Anti-Illicit Trade” Bizottság együttműködését a Hamisítás Elleni Nemzeti Testülettel a végrehajtási törvény módosítása érdekében a bírói határozatok végrehajtása során keletkező jelentős idővesztés csökkentésért.

VII. Hogyan támogathatja hatékonyabban az oktatás a K+F-t?

A K+F tevékenységet végző vállalkozások számára létkérdés, hogy a tevékenységükhöz a felsőfokú végzettséggel bíró, tudományos, technológiai és informatikai szakembergárdát, és annak későbbi utánpótlását biztosítsák. Ezért rendkívül fontos, hogy az oktatáspolitikai figyelembe vegye az ipari elvárásokat.

Hosszabb távon már a közoktatásban is **emelni kell a természettudományi tantárgyak óraszámát és a kreatív, problémamegoldó szemlélet erősítését. Növelni kell a természettudományi, mérnöki és informatikai szakon tanulmányokat folytató hallgatók számát.** Fontos a szakma-specifikus tananyag beépítése az oktatási tematikába.

Javasoljuk a lajstromozás időtartamát 1-2 évre rövidíteni

Több jogalapon meginduló perekben egyetlen bíróság előtt lehessen eljárni

A Fővárosi Törvényszék egy eljárásban bírálja el a versenyjogi és a szerzői igényeket is

Fontos, hogy az oktatáspolitikai figyelembe vegye az ipari elvárásokat

Ugyanakkor már rövidtávon **javíthatja a jelenlegi szakemberhiányos helyzetet a szakképzési támogatás szabályozásának célszerű optimalizálása.** A szakképzési hozzájárulásnak eredetileg is célja volt, hogy a vállalkozások követelményeihez igazodó rugalmas és differenciált, a gazdaság dinamikus fejlődését segítő szakképzési rendszer fejlesztési forrásait előteremtse. A szakképzési hozzájárulás intézménye a vállalkozások számára biztosítja a lehetőséget, hogy egy részét a saját munkavállalók továbbképzésére, egy másik részét pedig kiválasztott oktatási intézmények eszközbeszerzéseinek támogatására fordítsák. Ugyanakkor a szakképzési támogatás jelenlegi szabályozása a K+F szféra szempontjából nem felel meg a jogszabály céljainak, mivel egyrészt a K+F munkavállalók tipikusan nem szakiskolákból, hanem egyetemekről kerülnek ki MSc vagy PhD fokozattal, másrészt a jogszabály nem teszi lehetővé a felsőoktatási intézmények számára, hogy a vállalkozás által átutalt szakképzési támogatást az oktatók bérköltségére fordítsa.

Javasoljuk ezért, hogy a szakképzési hozzájárulás legyen teljes egészében és korlátlanul elkölthető a vállalatok K+F tevékenységét támogató, a szakembergárda bővítését és utánpótlását biztosító felsőoktatási szakirányok finanszírozására, beleértve az eszközbeszerzést, az oktatók és vendégprofesszorok bér- és utazási költségét, és speciális diák- vagy tanári ösztöndíjak finanszírozását is.

Rövidtávon javíthatja a helyzetet a szakképzési támogatás szabad felhasználása a K+F utánpótlás kinevelésére

Emellett javasoljuk, hogy a javarészt felsőoktatási programok mellett a vállalat saját döntése értelmében a szakképzési hozzájárulás egy kisebb részét a tudomány, technológia és informatika népszerűsítésére szolgáló közép fokú, illetve általános iskolai programokra fordíthassa.

Javaslatunk előnye, hogy kis változtatással nagy eredmény érhető el. A fenti megoldás jelentős költségvetési forrást nem igényel, hiszen a szakképzési hozzájárulás 60%-a már eddig is elkölthető volt a vállalat saját döntése alapján (habár nem a K+F tevékenységet támogató módon).

VIII. Hogyan támogathatók az innovatív KKV-k?

Magyarország K+F tevékenységének túlnyomó része multinacionális cégek kutatóközpontjaiban vagy államilag fenntartott kutatóintézetekben zajlik, a KKV-k részvétele alacsony. Ugyanakkor elemi érdeke az országnak, hogy a KKV-k is be tudjanak kapcsolódni a globális K+F értékláncokba, hiszen ezáltal növelhető a hazai munkahelyek száma és a hazai hozzáadott érték mértéke.

Javasoljuk, hogy a III.1. pontban leírt adó-visszatérítéshez meghatározott feltételek teljesítése esetén **a fiatal innovatív KKV-k** ne három év múlva, hanem **már az adott tárgyévben hozzájussanak,** így segítve a fejlesztés és piacosítás nyereséget nem termelő időszakában a likviditásuk megőrzését.

Javasoljuk, hogy speciális pályázatokkal vagy finanszírozással **az állam támogassa olyan innovációs szolgáltató központok létrejöttét és tartós működését, amelyek a fiatal innovatív KKV-k tevékenységét műszerek és a méréseket ismerő szakemberek kedvezményes kikölcsönzésével segíti.**

Javasoljuk megfontolni egyfajta KKV voucher rendszer bevezetését, amely lehetővé tenné a hazai KKV-k számára, hogy igénybe vegyék non-profit vagy for-profit K+F tudásközpontok szolgáltatásait. Ilyen példák találhatók Csehországban, Spanyolországban vagy Angliában, ahol alanyi jogon kapnak ilyen vouchert azok a tudásintenzív KKV-k, ahol a felsőfokú végzettségűek aránya az összes munkavállaló legalább fele.

Végül **javasoljuk, hogy** a nyílt innováció előmozdítása érdekében **az állam** teremtsen egy tartós és kiszámítható szabályozási rendszert, ami egyértelműen arra bátorítja a vállalkozásokat, hogy hosszú távú kutatás-fejlesztési projektekbe vágjon és költsön az innovációra. Az állam jól átgondolt speciális pályázatokkal vagy egyéb finanszírozással **akár egy inkubációs program elindulását is ösztönözheti,** amely egy innovatív ötlettel

Elemi érdek, hogy a KKV-k is be tudjanak kapcsolódni a globális K+F értékláncokba

Az állam teremtsen tartós és kiszámítható szabályozási rendszert

igen, de vállalatirányítási know-how-val még nem rendelkező induló kisvállalkozások számára teremt megkapaszkodási lehetőséget. Erre példák több helyen is találhatóak, például az INCYDE Foundation modellje Spanyolországban (www.incyde.org/en/default.aspx), ahol ezt a szolgáltatást állami szereplő végzi. **Az ilyen inkubációs házak kialakítását érdemes ehhez megfelelő szakértelemmel és referenciával rendelkező szereplőkre bízni**, akik nemcsak a telephelyet, de könyvelői, adózási, jogi, üzletfejlesztési, marketing és menedzsment szolgáltatást is biztosítanak az ott letelepedő vállalkozásoknak. Hasznos lenne olyan konstrukciók kidolgozása, amelyben **globális, de legalább regionális piaci rálátással bíró cégek szavatolják egy-egy ilyen inkubációs ház működését** és – akár meghívott igazgatótanácsi tagként – részt vesznek a döntésekben. Az inkubációs házak működését hosszabb távon természetesen érdemes közvetlen állami támogatás nélkül, teljes mértékben piaci alapokra helyezni (például a tulajdonosi körbe kockázati tőkebevonás ösztönzésével), de fontos, hogy a hazai kisvállalkozói innováció felfutását kezdetben egy államilag legalább részben támogatott konstrukció is előrelendítse. A legjobb példákat azonban ott találjuk, ahol az inkubációs házakat a magánszektor hozta létre. Kaliforniában számos jó példa található (www.pluginandplaytechcenter.com; www.ycombinator.com; www.idealab.com), amelyek üzleti alapon, állami támogatás nélkül működnek. Ismételten hangsúlyozzuk, hogy ehhez stabil környezetre és kiszámítható adópolitikára van szükség.

Megkapaszkodási lehetőséget jelenthet egy inkubációs program elindítása

Lábjegyzetek

¹ Nathan Rosenberg, Innovation and Economic Growth, OECD.

² Az Európa 2020 Stratégia végrehajtását megalapozó Nemzeti Reform Program (NRP), 2011. április, 21. old.

³ Chiara Criscuolo, Design and Evaluation of Tax Incentives for Business Reserach and Development, Annex 1 - The Effect of R&D Tax Incentives on location of R&D Investment, OECD

⁴ Nem véletlen, hogy miközben Franciaország az OECD 2005-ös felmérésében az 1 USD-ra jutó K+F adókedvezmények tekintetében – Magyarország mögött - csak a 10. helyen állt (OECD, Science Technology and Industry Scoreboard 2005, A.12. fejezet, 37. old), addig a 4 évvel későbbi felmérésben már az 1. helyre ugrott (OECD, Science Technology and Industry Scoreboard 2009, 2.14. fejezet, 79. Old.) Ezalatt Magyarország viszont a 8. helyről a 12. helyre csúszott vissza.

⁵ Az US GAAP (United States Generally Accepted Accounting Principles) az Egyesült Államokban, az IFRS (International Financial Reporting Standards) az EU-ban használatos, számvitelre vonatkozó szabvány. (Forrás: Wikipedia)

⁶ Frascati kézikönyv: az OECD 1963 júniusában rendezte meg a kutatás és fejlesztés (K+F) statisztika nemzeti szakértőinek találkozóját az olaszországi Frascati városban lévő Villa Falcioneriben. E találkozó eredményeként született a Javaslat a Kutatás és Kísérleti Fejlesztés Felméréseinek Egységes Gyakorlatára című dokumentum első hivatalos változata, amelyet Frascati kézikönyv néven vált közzismertté. (Forrás: Nemzeti Innovációs Hivatal)

⁷ Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (A szellemi tulajdon kereskedelemmel összefüggő kérdéseit szabályozó egyezmény.)